

«Stem jij ook?» Kleurplaten

Verkiezingsinformatie in beeld

De «Stem jij ook?» Kleurplaten zijn tot stand gekomen uit een challenge van de Ministeries van BZK en VWS, in partnerschap met ProDemos en STRAS, en ontworpen door Mariska Lamiaud van Nojoke Studio.

Handleiding voor naasten, begeleiders en overige gesprekspartners

Deze kleurplaten zijn ontworpen als basis voor gesprekken rondom de komende Tweede Kamerverkiezing in november 2023. De illustraties kunnen je helpen de verschillende elementen van de verkiezing uit te leggen. Het doel van deze kleurplaten is om, op een laagdrempelige manier, eventuele vragen van laaggeletterde kiezers en kiezers met een (lichte) verstandelijke beperking te beantwoorden. Daarmee kun je ze het vertrouwen geven om tijdens de komende verkiezing te gaan stemmen. Iedereen heeft het recht om te stemmen en dat moeten we aanmoedigen!

De titels van de kleurplaten zijn geschreven met holle blokletters die ingekleurd kunnen worden. Begin hiermee, zodat het thema van de kleurplaat meteen duidelijk is. Let op: de titels staan niet altijd bovenaan de illustratie.

1

De verkiezingsdag

Op deze kleurplaat zijn de verschillende stappen van de verkiezingsdag te zien. Je kunt op 22 november tussen 7:30 uur en 21:00 uur gaan stemmen. Aan het einde van de dag worden de stemmen geteld. Dat duurt soms best lang. Meestal weten ze pas de volgende dag wat de uitslag is. 30 november zal waarschijnlijk de officiële verkiezingsuitslag bekendgemaakt worden.

Leg goed uit dat het verplicht is om de stempas en een identiteitsbewijs mee te nemen. Kan de geïnteresseerde niet fysiek gaan stemmen? Dan kan deze een andere kiezer machtigen om namens de geïnteresseerde te gaan stemmen. Leg de nadruk ook op het feit dat stemmers het stembiljet goed dicht moeten vouwen voordat ze het in de stembus doen.

Vragen om het gesprek op gang te brengen:

- ▶ Kan je de verschillende stappen benoemen?
- ▶ Heb je vragen over een bepaalde stap of is iets niet duidelijk?

2 De Tweede Kamer

Deze kleurplaat kan gebruikt worden om een introductie te geven over de rol van de Tweede Kamer: zij praten daar met elkaar over nieuwe ideeën en plannen om het in Nederland mooier en fijner te maken. Als een plan wordt goedgekeurd door de mensen in de Tweede Kamer, zorgen ze ervoor dat het wordt uitgevoerd met behulp van de ministeries. Zo ontstaan wetten. De Tweede Kamerleden vertegenwoordigen Nederlanders en praten namens ons. Daarom is het zo belangrijk om te stemmen. Er worden in totaal 150 Tweede Kamerleden gekozen, uit allemaal verschillende partijen. Met 150 mensen kun je beter overleggen dan met 17 miljoen mensen. Zo laten wij onze mening horen!

Eventueel kun je verwijzen naar stemjijook.nl/filmpjes waar vanaf 9 oktober 2023 filmpjes te zien zijn over de Tweede Kamer.

Vragen om het gesprek op gang te brengen:

- ▶ Waar hebben de mensen het over? Kan je de thema's herkennen? (Energie, Zorg, Onderwijs en Wonen)
- ▶ *Energie*: Welke energiebron denk jij dat het beste is (windmolens, kernenergie...)?
- ▶ *Zorg*: Zijn er genoeg verpleegkundigen? Begeleiders? Hebben we meer ziekenhuizen nodig?
- ▶ *Onderwijs*: Hoe helpen we kinderen die het moeilijk hebben op school? Hoeveel studenten kunnen in één klas lessen volgen?
- ▶ *Wonen*: Waar woon jij graag (stad/dorp)? Zijn er genoeg huizen of moeten we nieuwe huizen bouwen?

- ▶ Over welke andere thema's denk je dat de Tweede Kamer ook nog beslist?
- ▶ Wat zijn voor jou belangrijke thema's? Waarom?

3 Welke partij?

Het doel van deze kleurplaat is om te helpen bij de vraag "Op welke partij ga ik stemmen?". Leg als eerste uit wat een partij is, namelijk een groep mensen met dezelfde politieke ideeën. De mensen in de Tweede Kamer zijn ook deel van een politieke partij. Vanuit elke partij die genoeg stemmen heeft gekregen, zit er een aantal mannen en vrouwen in de Tweede Kamer. Maak het ook duidelijk dat er in het echt meer dan twee partijen zijn; mogelijk zelfs meer dan 30.

Stemjijook.nl is een website waar informatie in simpele woorden verteld wordt over alle verschillende partijen en hun programma's. Daar kun je naar verwijzen. Je kunt ook de geïnteresseerde aanmoedigen om met familie, vrienden of burens in gesprek te gaan of om een stemhulp in te vullen zoals www.stemwijzer.nl.

Bij deze kleurplaat kun je de nadruk leggen op het feit dat het belangrijk is om voor een partij te kiezen die dezelfde mening deelt over onderwerpen die voor de geïnteresseerde belangrijk zijn. Geef een concreet voorbeeld, zoals de zorg of het onderwijs. Maak duidelijk dat de geïnteresseerde helemaal zelf mag bepalen op wie hij of zij wil stemmen. En dat dit dus ook een andere keuze mag zijn dan de keuze die zijn of haar familie of vrienden maken. Het is zijn of haar eigen stem.

Vragen om het gesprek op gang te brengen:

- ▶ Waar denk je dat de man op de kleurplaat moeite mee heeft?
- ▶ Zie je het verschil tussen de twee partijen? (kernenergie / hernieuwbare energie)
- ▶ Begrijp je waar je informatie kan vinden over de partijen?
- ▶ Welke partijen ken jij al?

4 In het stemhokje

Het doel van deze kleurplaat is om een eerste inzicht te geven in hoe stemhokjes en stembiljetten eruit zien. Leg uit dat stemmers in hun eentje het stemhokje in moeten gaan. Als het echt nodig is, in verband met een lichamelijke beperking, kan een stembureaulid komen helpen buiten het stemhokje. Voordat je het stemhokje in gaat, kun je altijd aan een stembureaulid om uitleg vragen. In het stemhokje breng je alleen je stem uit.

Vertel ook dat het stembiljet heel erg groot is, zodat de geïnteresseerde daar niet van schrikt wanneer hij of zij het ontvangt. De namen van de kandidaten staan klein geschreven, dus maak ze erop attent dat ze hun leesbril niet vergeten als ze die nodig hebben! Het is ook goed om van te voren te weten op wie je wilt stemmen; dan hoef je in het stemhokje niet zo lang te zoeken. Hoewel er meerdere kandidaten per politieke partij zijn, stemmen we op één persoon! Leg goed uit dat er maar één rondje gekleurd mag worden.

Let op: is het potlood op de kleurplaat niet rood gekleurd? Of is er meer dan één rondje gekleurd? Leg dan opnieuw uit hoe het stembiljet ingevuld moet worden.

Vragen om het gesprek op gang te brengen:

- ▶ Heb je al nagedacht over op welke partij je wilt stemmen?
- ▶ Snap je wat je in het stemhokje moet doen?
- ▶ Kan je me vertellen hoe je het stembiljet moet invullen?
- ▶ Wist je dat de persoon bovenaan de lijst de 'lijsttrekker' heet?

5 De Stempas

Deze kleurplaat laat zien hoe en wanneer je je stempas ontvangt en welke informatie erop staat. Het is belangrijk om te zeggen dat er gestemd moet worden in de gemeente waarin je ingeschreven staat en dat een stempas persoonlijk is. Vermeld ook nog eens dat het heel belangrijk is om de stempas mee te nemen, zowel als een paspoort, identiteitskaart of rijbewijs. Zonder stempas en geldig identiteitsbewijs kun je niet stemmen.

Je kunt indien nodig ook vertellen dat het mogelijk is om iemand te machtigen om te gaan stemmen. Om te weten hoe dat moet, kun je terecht op www.elkestemt.nl. Contact opnemen met de gemeente om een vervangende stempas aan te vragen, bijvoorbeeld als de eerste kwijtgeraakt is, kan mondeling of schriftelijk tot vrijdag 17 november om 17.00. Dit wordt niet op de kleurplaat weergegeven.

Wil je weten waar er gestemd kan worden? Kijk dan op de site van de gemeente of kijk vanaf begin november 2023 op www.waarismijnstemlokaal.nl.

Vragen om het gesprek op gang te brengen:

- ▶ Wat moet je nog meer meenemen naast de stempas?
- ▶ Wil je dat we samen zoeken naar het dichtstbijzijnde stembureau?

6 De Verkiezing

Deze kleurplaat laat zien hoe de verkiezing verloopt. Dit wordt op chronologische volgorde van boven naar beneden weergegeven. Deze illustratie is een samenvatting van de andere kleurplaten en kan daarom worden gezien als een checklist.

Dit zijn de verschillende elementen die op de kleurplaat getekend zijn:

- Wat je mee moet nemen om te kunnen stemmen (stempas, identiteitsbewijs)
- Een campagnebord met posters van politieke partijen
- Kandidaten voor de Tweede Kamer verkiezing
- Een stembureau
- Het stembiljet

Vragen om het gesprek op gang te brengen:

- ▶ Welke stappen/elementen herken je?
- ▶ Ben je voorbereid op... ?